

T

WORTELS EN VLEUGELS

Elke les lichamelijke opvoeding kan een stap of sprong voorwaarts zijn voor de lichamelijke ontwikkeling van een kind. Maar wat is een stap voorwaarts? In elk geval moet je weten waar de afzet begint en waar je heen gaat. In dit artikel een invulling volgens het Platform Jongens in Balans.

Door: Peter Velseboer en John de Haas

De invulling van de afzet kunnen we op meta-niveau trekken met de begrippen 'wortels en vleugels'. Onder wortels verstaan we: voldoende basis in de vorm van waarden en normen, grenzen, traditie, religie, rituelen en overtuigingen. Onder vleugels verstaan we: perspectief in de vorm van wensen, dromen, doelen, kansen, verlangens en idealen.

Het wortels en vleugels-concept is een van de bouwstenen van het Platform Jongens in Balans. Een samenwerkingsverband van mannen met:

- enerzijds ruime expertise in het begeleiden van jongens op hun weg naar volwassenheid
- anderzijds een niet aflatende fascinatie om samen met anderen op dit gebied nieuwe inspirerende visies, bruikbare inzichten en succesvolle praktijken te ontdekken en te ontwikkelen.

- met volwassenen die daadwerkelijk bereid zijn om een appèl te doen op de energie, intelligentie, ondernemingszin en creativiteit van jongens.

Het platform beoogt constructieve manieren van werken met opgroeiende jongens op velerlei wijzen te stimuleren. Diversiteit in verbondenheid, een waardevolle bijdrage mogen leveren aan de samenleving, respect, ontvankelijkheid én daadkracht zijn voor ons belangrijke aandachtspunten. Als wortels en vleugels in balans zijn is er bij jongens realiteitsbesef! Realiteitsbesef is nodig om je optimaal en weerbaar te kunnen ontwikkelen tot waardevol mens.

WORTELKANT

Vroeger werd je leven voornamelijk bepaald door je wortels. Je afkomst, religie en geboorteplaats bepaalden voor het grootste deel je toekomstige beroep, partnerkeuze, etc. Of je nu uit een streng gereformeerd Veluws landarbeidersmilieu of uit de Marokkaanse stadselite kwam: voor jou en je kinderen stond de toekomst al grotendeels vast. Je zou je blijven verbinden

Ouders, leraren en begeleiders van jongens zouden hen twee blijvende erfstukken mee moeten geven: wortels ... en vleugels!

DOEL

Het Platform Jongens in Balans beoogt inspirerende visies, bruikbare inzichten en succesvolle praktijken te ontdekken, te ontwikkelen en te delen met een ieder die de taak heeft jongens te begeleiden op weg naar volwassenheid.

Centraal staat de oriëntatie op de wensen, de kwaliteiten en de ontwikkelingsopgaven van jongens.

Ruimte om te groeien, dus:

- mét grenzen
- mét inhoud
- mét volwassenen die beseffen dat de wereld jongens nodig heeft

met mensen met dezelfde wortels. We leven momenteel in een tijd waarin er heel veel mogelijk is aan de 'vleugelkant'. Alles wat je diep in je hart wilt is mogelijk en we zien steeds meer jongeren zich verbinden met andere jongeren die overeenkomstige vleugels hebben. Op de faculteiten vindt je zonen van timmerlieden en notarissen, hindoes en katholieken, Friezen en Somaliërs.

Deze huidige realiteit van onze snel veranderende samenleving brengt wel zijn eigen vraagstukken met zich mee. Door emigratie en immigratie, emancipatie, secularisatie, internet en 'the global world' heeft er enerzijds een enorme ontworteling plaatsgevonden. Anderzijds ontbeert het veel jongens aan een helder en aantrekkelijk perspectief. De disbalans veroorzaakt een gat tussen wortels en vleugels, tussen oorsprong en bestemming,

tussen ziel en geest. Veel jongens vallen in dit gat, doordat er geen balans is tussen wortels en vleugels.

Dit geeft ons volwassenen de opdracht om hier aandacht voor te hebben! Hoe kunnen we in deze tijd jongeren bijstaan om hun wortels te versterken? Of hun vleugels? Hun eigenwaarde? Hun realiteitszin?

VLEUGELKANT

De vleugelkant (het toekomstbeeld van jongens) wordt nog steeds vertroebeld door onmogelijke ideaalplaatjes in reclames, films, tijdschriften en soaps van hoe je als 'echte' jongen zou moeten zijn (stoer, cool, dader, etc.). Er gaat enorm veel tijd, aandacht, energie en geld zitten in het 'ophouden' van het plaatje dat ze heus wel een echte jongen zijn. Of andersom: in het voorkomen dat anderen zien dat je geen echte jongen bent. Jongens hebben door deze opgelegde normen weinig contact met wat ze zelf diep in hun hart werkelijk graag willen. Jongens moeten zich hierdoor altijd groter voordoen dan dat ze zijn. Jongens hebben hierdoor altijd 'schuld' (de ruimte tussen werkelijkheid en ideaalplaatje) die moet worden ingelost.

FOTO: HANS DIJKHOFF

Verliezen hoort erbij

Jongens hebben leiding nodig van mensen die op hun plek staan. Die grenzen geven, die jongens hun plek helpen vinden. Die zelf een plek innemen waarvoor ze verantwoordelijkheid kunnen dragen. Die verantwoordelijkheid nemen voor wat ze werkelijk graag willen. Die verantwoordelijkheid nemen voor wat ze kunnen en weten, maar ook voor wat ze niet-kunnen en niet-weten. Die verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen opgelegde ideaalplaatjes en blij zijn dat ze daar nooit aan kunnen voldoen. Die een voorbeeld zijn in het voldoen aan hun eigen normen en waarden (wortels), maar die ook een voorbeeld zijn, omdat ze openlijk hun innerlijke wensen en idealen uitspreken én realiseren (vleugels). Alleen die mensen kunnen jongens daadwerkelijk helpen om hun eigen plek te vinden en te ervaren dat het daar OK is.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Hoe kunnen we de wortels van jongeren in deze tijd versterken?

- Bewustzijn aanbieden over eigen normen en overtuigingen.
- Bewustzijn aanbieden over eigen cultuur, traditie en religie.
- Bewustzijn aanbieden over opvoeding en afkomst.
- Bewustzijn aanbieden over grenzen en ruimte.
- Bewustzijn aanbieden over eigenwaarde.

Hoe kun je de vleugels van jongeren versterken?

- Bewustzijn aanbieden over de waarde van hun eigen wensen, dromen en idealen.
- Bewustzijn aanbieden over het feit dat iedereen zijn eigen werkelijkheid creëert.
- Bewustzijn aanbieden over de waarde van de eigen fantasie en verbeeldingskracht.
- Bewustzijn aanbieden over de waarde van de eigen talenten, kwaliteiten en kerncompetenties.
- Bewustzijn aanbieden over de waarde van hun eigen missie en visie.

Hoe kunnen we jongeren in deze tijd meer realiteitszin meegeven?

- Door ze te confronteren met de nuchtere waarheid.
- Door ze eigen verantwoordelijkheid te geven.
- Door ze volwassen en gelijkwaardig te behandelen.
- Door ze zelf afwegingen en keuzes te laten maken en ze de consequenties daarvan te laten ervaren.
- Door ze te leren dat alles een prijs heeft.
- Door ze te leren dat er aan elk voordeel een nadeel zit en aan elk nadeel een voordeel.

Wat kunnen we hiermee in lessen LO?

- Door de leerlingen zelf doelen te laten stellen, zowel individueel als in teamverband. Hoe hoog wil ik springen? Of, waarvandaan gaan we schieten bij basketbal?
- Het is belangrijk de overtuiging (wortels) van de jongen over zijn mogelijkheden in verband te brengen met de realiteit. Zowel zelfoverschatting als zelfonderschatting kunnen in de les LO aangrijpingspunten zijn om te komen tot een realistisch zelfbeeld.
- Rekening houden met de wortels van de bewegingscultuur van het kind. Andere kinderen laten zien dat daar verschillen in zitten en er waardering voor kweken.
- Laten ervaren dat verliezen erbij hoort om de realiteitszin te ontwikkelen.
- Elke stap voorwaarts als een overwinning vieren.
- Als leraar LO je eigen wortels kennen en je eigen vleugels blijven versterken.

John de Haas en Peter Velseboer zijn lid van het Platform Jongens in Balans.

Peter Velseboer is algemeen directeur APS (Algemeen Pedagogisch Studiecentrum).

Correspondentie: p.velseboer@APS.nl